

Afdeling: Tværsektorielt samarbejde
Journal nr.: 18/12161
Dato: 14. marts 2018

Udarbejdet af: Christine Lund Momme
E-mail: clm@rsyd.dk
Telefon: 2920 1318

Projektbeskrivelse

Implementering af forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser

Som et led i Satspuljeaftalen på Sundheds- og ældreområdet for 2017-20 er der afsat 33,5 mio. kr. i 2018 – 2020 til en pulje vedr. implementering og udbredelse af forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser i regioner og kommuner.

I Region Syddanmark har man besluttet, at der ansøges om midler i et fællesskab mellem regionens 22 kommuner, de fire somatiske sygehuse, psykiatrisygehuset og socialområdet. Der ansøges om i alt 10 mio. kr. til implementeringsprojekter i regi af de tre forløbsprogrammer. Midlerne fordeler sig på følgende projekter:

- Udbredelse af kendskab til de tre forløbsprogrammer blandt alle relevante aktører i kommunalt, somatisk og psykiatrisk regi samt hos almen praksis og regionernes socialområde
- Afholdelse af læringsseminarer blandt udvalgte relevante repræsentanter fra de involverede aktørgrupper med det formål at:
  - Skærpe opmærksomheden blandt frontpersonalet på tegnene på mistrivsel
  - Understøtte den relationelle koordinering
  - Øge opmærksomheden på eksisterende hjælpeværktøjer til såvel fagprofessionelle som patienter og pårørende
- Central projektledelse med ansættelse i Psykiatriadministrationen (deltid i projektperioden)

I Region Syddanmark er der pt. et stort fokus på tidlig opsporing og forebyggelse indenfor såvel sundhedsområdet som psykiatri- og socialområdet. Endvidere er der politisk bevågenhed i forhold til mental sundhed og mistrivsel, særligt blandt børn og unge. Dette kommer konkret til udtryk ved, at der pågår et arbejde med at udarbejde en tværsektoriel aftale på børne- og ungeområdet. Med aftalen er det ønsket at skærpe fokus på og systematisere arbejdet med forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af mistrivsel blandt børn og unge i alderen 0-17 år. Der er nedsat en tværsektoriel arbejdsgruppe med repræsentanter fra forskellige områder i regionens kommuner, herunder sundhedsplejen, skoleområdet (PPR) og børne- og ungeforvaltningerne, psykiatrien, somatikken samt almen praksis, som har til formål at udarbejde den kommende aftale. Således vil der være gode synergieffekter mellem det pågående arbejde og implementeringen af de tre forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser.

I udarbejdelsen af børne- og ungeaftalen fremstår det tydeligt, at der er en stor grad af synergi mellem forløbsprogrammerne og den kommende børn- og ungeaftale. Dette kommer til udtryk ved, at indholdet i forløbsprogrammerne, herunder anbefalinger til organisering på området, suppleres og understøttes af struktur og indhold i den kommende aftale på børne- og ungeområdet i Region Syddanmark.

Udover at skærpe opmærksomheden på tegn på mistrivsel, har det i arbejdet med en kommende aftale på børne- og ungeområdet i Region Syddanmark vist sig nødvendigt med en mere klar og gennemskelig arbejdsfordeling på tværs af faggrupper og sektorer samt en klar stafetbeskrivelse. Med implementeringen af de organisatoriske tiltag, der bliver beskrevet i forløbsprogrammerne, er det formålet at sikre systematisk, sammenhængende og koordineret indsats i forhold til børn og unge med tegn på mistrivsel. Dette er noget,

der med den kommende aftale yderligere vil blive fokuseret på at få gennemført med en klar arbejdsdeling og beskrivelse af, hvilke aktører, der er primære og sekundære på et givent tidspunkt i barnets/den unges liv. Det vil yderligere blive understøttet af, at der som en del af aftalen vil blive udviklet elektronisk understøttet kommunikation mellem de involverede parter i det omfang, lovgivningen giver mulighed herfor.

Med udgangspunkt i ovenstående finder Region Syddanmark og de 22 kommuner det hensigtsmæssigt at sætte massivt ind i forhold til implementering af de tre forløbsprogrammer, idet fokusområderne i forløbsprogrammerne er de samme, som man vil sætte fokus på med den kommende tværsektorielle aftale på børne- og ungeområdet i . Region Syddanmark.

Målgruppe/aktører/modtagere

Den primære målgruppe for interventionerne er det frontpersonale, der er i berøring med børnene og de unge. Repræsentanterne findes indenfor både regionen, kommunerne og almen praksis:

Kommuner:

Sundhedsplejersker (f.eks. skolesundhedsplejersker), specialpædagoger i kommuner, der yder specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen, PPR- medarbejdere, AKT-medarbejdere, udvalgte pædagoger og lærere på skoler, efterskoler og ungdomsuddannelser, bosteder, familiehuse/familieafdelinger, socialrådgivere i Børne- og ungeforvaltninger

Regioner:

Repræsentanter fra psykiatrien inkl. lokalpsykiatrien, repræsentanter fra udvalgte somatiske afdelinger/ambulatorier samt familieambulatorierne og repræsentanter fra regionens specialiserede socialområde.

Almen praksis:

Repræsentanter fra almen praksis, f.eks. kommunernes praksiskonsulenter

Brugerinddragelse og frivillige

Brugere og frivillige involveres løbende i processen, hvor det skønnes relevant med henblik på at sikre, at igangsatte indsatser matcher de behov, målgruppen giver udtryk for.

Projektaktiviteter

Projektaktiviteternes primære fokus vil være på at udbrede kendskabet til forløbsprogrammerne blandt relevante parter samt på at sikre kompetenceudvikling af nøglemedarbejdere blandt frontpersonalet, der arbejder med målgruppen

Fase 1: Udvikling af fælles metoder og koncepter for forløbsprogrammer

- **Formål:** at udvikle fælles metoder og koncepter som kan anvendes i øvrige aktiviteter der skal understøtte at der i Region Syddanmark arbejdes mere systematisk, sammenhængende og koordinerende med børn og unge i risiko for mistrivsel.
- **Målgruppen:** er de aktører der samarbejder om børn og unge i Region Syddanmark.
- **Hvordan:** projektlederen og UC Syd samarbejder om at udvikle materiale, denne proces vil være gennemgående i hele perioden.
- **Hvornår:** juni – september 2018.
- **Outcome:** metode og koncept materiale, både trykt og elektronisk, der kan understøtte implementeringen af forløbsprogrammer.

Fase 2: Sikring af ledelsesopbakning

- **Formål:** at ledere bliver informeret om forløbsprogrammerne, samt øvrige fælles tværsektorielle indsatser, således at de kan være med til at prioritere og sætte fokus i egen organisation.
- **Målgruppe:** ledere (niveau 2 og 3) i kommuner fra sundheds/børn /unge/ familiele området. Regionale afd. ledelse. PLO.
- **Hvordan:** 4 regionale temadag med ca. 150 deltagere på hver, med politiske, fag- og brugeroplæg.
- **Hvornår:** oktober – december 2018
- **Outcome:** kommunale og regionale ledelser har viden om kommende indsatser og er klar til at sætte fokus i egen organisation. Kan udpege nøglepersoner der kan indgå i det senere kompetenceforløb.

Fase 3: Behovsafklaring

- **Formål:** afdække, hvad børnene/de unge og deres pårørende har oplevet af såvel imødekomne som uopfyldte behov i forbindelse med forløb. Ligeledes afdækkes frontpersonales behov for og ønsker til kompetenceudvikling.
- **Målgruppe:** børnene/de unge, deres pårørende og repræsentanter fra kommunalt og regionalt frontpersonale, samt interesse- og frivillig organisationer.
- **Hvordan:** 4 workshops. En for hvert sygehusoptageområde. ca. 150 deltagere på hver.
- **Hvornår:** januar-marts 2019.
- **Outcome:** viden som kan bruges til at udvikle samarbejds- og kompetenceudviklingsredskaber for frontpersonale.

Fase 4: Kompetenceudvikling

- **Formål:** at styrke de fagprofessionelles viden og kompetencer, herunder en fælles forståelse af mental sundhed, viden om egne handlemuligheder, egenskaber vedr. relationel koordinering, kendskab til tværfaglige og tværsektorielle samarbejdspartnere.
- **Målgruppe:** kommunale og regionale fagprofessionelle.
- **Hvordan:** 2-3 workshops i hver kommune eller kommunal klynge. ca. 150 deltagere fra hvert lokalt område.
- **Hvornår:** maj 2019 –maj 2020.
- **Outcome:** mere ensrettet, sammenhængende og koordinerede forløb for børn og unge i risiko for mental mistrivsel. Kommunale og regionale fagprofessionelle er bedre rustet til tidlig opsporing og forebyggelse, samt det tværsektorielle samarbejde.

Fase 5: Etablering af læringsnetværk

- **Formål:** at der lokalt i kommuner eller kommuner imellem udvikles læringsnetværk der har til formål at videreudvikle forløbsprogrammerne, organiseringen, samarbejdet og kommunikationen om børn og unge i mistrivsel.
- **Målgruppe:** kommunale og regionale fagprofessionelle, samt lokale ledelser.
- **Hvordan:** der vil blive stillet netværksfacilitatorer til rådighed, der vil igangsæt netværks etablering med efterfølgende mulighed for sparring.
- **Hvornår:** maj 2020 –december 2020.
- **Outcome:** der etableres et varigt netværk der kan udvikle det lokale arbejde med tidlig opsporing og forebyggelse af mental mistrivsel.

Fase 1 – Udvikling af fælles metoder og koncepter for forløbsprogrammerne

Til at understøtte den videre proces med at omsætte forløbsprogrammerne til en lokal operationel kontekst, vil der i den indledende fase blive udviklet koncepter og metoder for, hvordan der lokalt kan arbejdes med at skabe et fælles vidensgrundlag og gensidig respekt i det tværsektorielle samarbejde omkring børn og unge i mistrivsel. Dette for at skabe generiske redskaber, der kan anvendes i alle regionens kommuner og regionale enheder og som kan være med til at skabe en ensartet og systematisk tilgang til, hvordan der arbejdes med målgruppen. Eksempler på, hvad der kan udvikles koncepter og metoder for:

- Udvikling af faste og klarer procedure for samarbejdet, herunder kommunikation og henvisning.
- Synliggørelse af rolle- og ansvarsfordeling
- Udarbejdelse af principper for tilgangen til samarbejdet omkring målgruppen.
  - Hvordan sikres brugerinddragelse, og inddragelse centrale aktører (forældre, lærere, pædagoger m.v.)
  - Brug af fælles screeningsredskaber og metoder
- Viden om handlemuligheder.
- Drøftelser af, hvordan centrale begreber som mental sundhed og mistrivsel forstås og arbejdes med på tværs af fagområder og sektorer.
- Orienterer om lovgrundlaget, det øvrige styringsgrundlag og de faglige rammer på de involverede fagområder.
- Orienterer andre fagområder og sektorer om ændringer i eksempelvis lovgivning, praksis og indsatser/tilbud på eget område.
- Understøttelse udveksling af centrale oplysninger mellem fagområder og sektorer.

I denne fase vil det være projektlederen, der i samarbejde med UC Syd udarbejder materiale indeholdende koncepter og metoder, der kan videreudvikles og anvendes i de næste faser og i det videre arbejde efter projektafslutning.

Fase 2 – Sikring af ledelsesopbakning (temadage for ledelser)

I forhold til udbredelse af kendskab til forløbsprogrammerne vil dette ske via fire geografisk strategisk placerede ens temadage om indholdet i forløbsprogrammerne. Til disse temadage vil der kunne deltage ca. 150 personer hver gang og målgruppen for temadagene vil hovedsageligt være ledere, men også medarbejdere, der beskæftiger sig med målgruppen, samt planlæggere, der arbejder med den overordnede struktur på området.

Fase 3 – Behovsafklaring (Fire workshops med målgruppen, pårørende og frontpersonale)

Indledningsvis afholdes fire lokale workshops (én for hvert sygehusoptageområde) for børnene/de unge, deres pårørende og repræsentanter fra frontpersonalet. De fire workshops skal afdække, hvad børnene/de unge og deres pårørende har oplevet af såvel imødekomne som uopfyldte behov i forbindelse med de forløb, de har været igennem. Ligeledes skal det fagprofessionelle frontpersonales behov for og ønsker til kompetenceudvikling afdækkes. I synergien mellem de fagprofessionelle og børnene/de unge og deres pårørende afdækkes hvordan det mest sammenhængende og hensigtsmæssige forløb udspiller sig.

Med udgangspunkt i, hvad der kommer frem på de fire workshops, vil der i samarbejde med UC Syd blive udarbejdet et målrettet kompetenceudviklingsforløb for det fagprofessionelle frontpersonale. Kompetenceudviklingsforløbet vil endvidere have fokus på netværks-/klynge dannelse og relationel koordinering. UC Syd er i regi af den fælles kompetenceudviklingsindsats i Region Syddanmark, Sammen om Velfærd, allerede langt med at udvikle kompetenceudvikling i forhold til relationel koordinering. Der vil derfor være en klar synergi mellem allerede igangsatte initiativer i regionen og det, der vil blive igangsat med denne implementeringsindsats.

Det involverede fagprofessionelle frontpersonale vil blive rekrutteret i såvel kommunerne (sundhedsplejersker, socialrådgivere, PPR psykologer, pædagoger, skolelærere mv.), regionen (læger/sygeplejersker fra sygehusene (somatik og psykiatri), praktiserende læger, personale fra socialområdet, PsykInfo, headspace samt andre frivillige organisationer, som arbejder med mental sundhed blandt børn og unge.

For så vidt angår faserne 1-3 vil disse forløbe med et vist overlap i de tilfælde, hvor der er synergier at hente.

Fase 4 – Kompetenceudvikling (2-3* læringsseminarer med frontpersonale)

Indholdet i kompetenceudviklingstiltagene vil basere sig på de behov som frontpersonale, børnene, de unge samt deres pårørende giver udtryk for i en indledende afdækning heraf.

Formålet med kompetenceudviklingen er dels at skærpe opmærksomheden på tidlige tegn på mistriksel og sikre, at de involverede fagpersoner ved, hvordan der skal handles på den enkeltes tegn, og dels at understøtte den relationelle koordinering mellem de involverede fagpersoner. Det er hensigten, at det styrker det lokale samarbejd yderligt. Der vil allerede i forbindelse med kompetenceudviklingen blive ansporet til netværks-/klyngedannelser og samarbejde mellem de relevante parter på tværs af forvaltninger og sektorer.

Der afholdes lokalt, og med repræsentation fra alle relevante områder, to-tre læringsseminarer af en dags varighed i hver lokal gruppering (én til fire kommuner pr. gruppering afhængigt af kommunestørrelse og evt. tradition for samarbejde). Seminarerne afholdes med en til to måneders mellemrum over en tidsperiode på et halvt til trekvart år. Deltagerne forpligter sig på at deltage i hele forløbet, når de tilmelder sig.

Derudover vil der blive iværksat kompetenceudvikling af fagfolk, der er i berøring med målgruppen, dvs. børn og unge med såvel tegn på mistriksel som med diagnose indenfor angst/depression, spiseforstyrrelser eller ADHD.

Fase 5 – Skærpet opmærksomhed og styrket samarbejde (etablering af læringsnetværk)

Med udgangspunkt i den skærpede opmærksomhed på tegn på mistriksel og på kommunikation med børnene/de unge og deres pårørende, er det forventningen, at der sker en langt tidligere opsporing af mistriksel samt i mange tilfælde forebyggelse af forværring. Endvidere er målet, at der som følge af fokus på den relationelle koordinering vil pågå et større samarbejde, mere vidensudveksling og tværfaglig/tværfaglig sparring med henblik på, at børnene/de unge og deres familier hjælpes allerede i trin 1 og 2 jf. trinopdelingen i den graduerede indsats beskrevet i forløbsprogrammerne. Formålet hermed er at sikre, at familierne hjælpes i deres nærmiljø. Samtidig vil der være et samspil mellem denne indsats og de indsatser, der er iværksat i regi af Satspuljemidlerne til de fremskudte funktioner på psykiatriområdet samt det styrkede samarbejde mellem kommunale indsatser og den regionale psykiatri.

Som afslutning på læringsseminarerne vil der blive stillet netværks-/klyngedannelseskonsulenter til rådighed, som følger med kursisterne ud i den praktiske hverdag. I perioden frem til projektets afslutning med udgangen af 2020 vil der være mulighed for at trække på en konsulent, som kan bistå netværks-/klyngedannelsen lokalt. Konsulentfunktionen vil blive varetaget af den projektleder, som er ansat til at sikre udvikling og afvikling af kompetenceudviklingen samt til at facilitere netværks- og klyngedannelsen lokalt.

Samarbejdspartnere

Implementeringsprojektet er et fælles projekt, som er udviklet i et samarbejde mellem Region Syddanmark (praktiserende læger, somatiske sygehuse, psykiatrisygehuset og socialområdet) og de 22 kommuner i regionen. Videnspersoner i kommuner og i regionen vil derfor bidrage til undervisningen på læringsseminarerne, hvilket vil blive koordineret af projektlederen.

Projektet vil derudover inkludere tæt samarbejde med UC Syd, som på baggrund af det indledende samarbejde i fase 1 og i workshops (fase 3) i samarbejde med projektlederen og relevante fagpersoner vil udvikle et kompetenceforløb, der skal give frontpersonalet øget viden om, hvordan de i højere grad kan hjælpe hinanden

på tværs af fag- og sektorer, for på den måde bedre at hjælpe barnet/den unge og familierne. UC Syd vil også udvikle undervisningsmateriale, der skal anvendes i fase 4. Det forventes, at materialet kommer til at omhandle udvikling af deltagernes kompetencer vedrørende tidlige tegn på mistrivsel samt viden om relationel koordinering. Derudover vil deltagerne efter læringsseminarerne modtage materiale, der kan anvendes direkte i hverdagens opgaver med hjem til anvendelse i en hverdagen.

Personalemæssige ressourcer

Der vil indledningsvist blive ansat en deltidsprojektleder, som vil have tilhørsforhold på Psykiatrisygehuset. Derudover vil såvel kommunerne som regionen stille det relevante fagprofessionelle personale til rådighed i de faser af projektet, hvor dette er indskrevet.

UC Syd vil blive inddraget efter behov og tilkøb af deres tjenester fremgår af budgetoversigten.

Succeskriterier

Idet implementeringsprojektet har overvejende forebyggende karakter og forebyggelsesindsatser generelt har langsigtede effekter, vil der ikke kunne foretages direkte målinger af effekten af implementeringsindsatsen i projektperioden.

Der vil dog løbende blive foretaget evalueringer af de planlagte indsatser, herunder såvel temadagene som kompetenceudviklingsinitiativerne. Endvidere vil der, som en afslutning på projektet, blive foretaget en række fokusgruppeinterviews blandt såvel fagprofessionelle som brugere (børnene/de unge og deres familier). Formålet med disse fokusgruppeinterviews er i forhold til personalet at afklare, hvorvidt der opleves forbedret tværsektorielt og tværfagligt samarbejde på baggrund af de iværksatte indsatser. I forhold til brugerne vil de blive adspurgt om, hvorvidt de oplever større sammenhæng på baggrund af implementeringsindsatsen.

Forankring

Med projektet vil der blive udviklet materiale, som på sigt vil kunne bidrage til at udvikle organisationen omkring relationel koordinering på tværs af faggrupper, sektorer og forvaltninger. Dette vil, også på lang sigt, være anvendeligt i det tværsektorielle samarbejde.

Derudover vil der i den kommende samarbejdsaftale på børne- og ungeområdet være en tydelig forbindelse til de tre forløbsprogrammer, som derved bliver en del af det samlede sundhedsaftalesamarbejde i regionen.

Resumé af budget

Indsats	Overslag	Bemærkning
Projektleder	Kr. 883.500	½ projektleder med ansættelse på Psykiatrisygehuset i 30 mdr.
Udvikling af kompetenceudviklingstiltag og bistand til afvikling af kompetenceudvikling (fase 1)	Kr. 2.000.000	UC Syd forestår aktiviteterne. Inkluderet heri er personaletimer, udvikling, tryk og print af materialer mv.
Aktivitet 1 (fase 2): 4 temadage for ledere, fagprofessionelle og planlæggere (150 deltagere pr. gang)	Kr. 500.000	Det forudsættes, at aktører selv finansierer tid og kørsel.
Aktivitet 2 (fase 3): Afvikling af fire workshops – behovsafklaring	Kr. 800.000	Inkluderer kørsel til frivillige og brugere.
Aktivitet 3 (fase 4): Afholdelse af fælles kompetenceudviklingsforløb for fagprofessionelle (ca. 60 deltagere pr. gang)	Kr. 3.000.000	Det forudsættes, at aktører selv finansierer tid og kørsel.
Aktivitet 4 (fase 5): Netværks-/klyngedannelse	Kr. 1.000.000	Forestås af projektleder bistøjet af netværkskonsulent
Frikøb af læger i hele projektperioden	Kr. 1.000.000	Det forventes, at lægerne deltager i de ovenfor skitserede lokale aktiviteter.
Fokusgruppeinterviews om effekt af iværksat indsats	Kr. 300.000	
Afsluttende konference	Kr. 400.000	
Samlet beløb	Kr. 9.883.500	